Lietas Nr. C07069916
Lietas arhīva Nr. C-0699-16/1

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Aizkrauklē, 2016.gada 11.novembrī

Aizkraukles rajona tiesa
tiesnese I.Silicka
izskatīja rakstveida procesā civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2016.gada 30.augustā /pers. A/ (turpmāk – prasītāja), Aizkraukles rajona tiesā cēlusi maza apmēra prasību pret /pers. B/ (turpmāk – atbildētājs) par uzturlīdzekļu piedziņu.

Prasības pieteikumā prasītāja norādījusi, ka ar atbildētāju laulība nav reģistrēta. Kopdzīves laikā ar atbildētāju dzimuši trīs bērni – 2009.gada 17.novembrī /pers. C/, 2012.gada 10.decembrī /pers. D/ un 2015.gada 25.jūnijā /pers. E/.

Atbildētājs bērnu uzturēšanā nepiedalās, prasītāju finansiāli neatbalsta. Ņemot vērā, ka uztura došanas pienākums gulstas uz abiem vecākiem, prasītāja vēlas piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus bērnu uzturam.

Prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja bērnu – /pers. C/, /pers. D/ un /pers. E/ uzturam 92,50 *euro* mēnesī katram bērnam līdz bērnu pilngadībai, bet ne mazāk kā noteikts Ministru kabineta noteikumos Nr.37.

Prasība pamatota ar Civillikuma 177., 179.pantu, Civilprocesa likuma 1., 28.panta otro daļu, 43.panta pirmās daļas 3.punktu, 205.panta pirmās daļas 1.punktu, Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumiem Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam", 2013.gada 27.augusta Ministru kabineta noteikumiem Nr.665 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi".

Prasītāja norādījusi, ka nevēlas, lai notiktu uzklausīšana tiesas sēdē.

Rakstveida paskaidrojumu par celto prasību, atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{21} panta pirmajai daļai, atbildētājs tiesā nav iesniedzis. Saskaņā ar minētā panta otro daļu, paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{22} panta pirmo daļu, 2016.gada 31.augustā prasītājai un atbildētājam tika izskaidrotas pušu procesuālās tiesības, puses ir informētas par tiesas sastāvu, kas izskatīs lietu, pusēm ir izskaidrotas tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesim (*lietas 14., 15.lapa*).

Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmā daļa noteic, ja tiesa neizskata lietu tiesas sēdē saskaņā ar šā likuma 250.^{26} pantu, lietu izskata rakstveida procesā, laikus paziņojot pusēm par datumu, kad tiesas kancelejā varēs saņemt sprieduma norakstu, kā arī informē par tiesas sastāvu, kas izskatīs lietu, un izskaidro tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesim. Datumu, kad sprieduma noraksts ir pieejams tiesas kancelejā uzskatāms par sprieduma sastādīšanas datumu.

Tā kā puses nav izteikušas lūgumu par lietas iztiesāšanu tiesas sēdē, un tiesa to neatzīst par nepieciešamu, ievērojot Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmajā daļā noteikto, nosakāms, ka civillieta izskatāma rakstveida procesā, nerīkojot tiesas sēdi.

Ar Aizkraukles rajona tiesas tiesneses 2016.gada 31.oktobra lēmumu civillietas izskatīšana nozīmēta rakstveida procesā 2016.gada 11.novembrī (*lietas 23.lapa*).

2016.gada 31.oktobrī pusēm, saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmo daļu, izskaidrotas tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesei un paziņots par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā (*lietas 24.lapa*). Puses nav pieteikušas noraidījumu tiesnesei.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos materiālus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

No prasības pieteikumam pievienotajām dzimšanas apliecībām redzams, ka 2009.gada 17.novembrī dzimušās /pers. C/, 2012.gada 10.decembrī dzimušā /pers. D/ un 2015.gada 25.jūnijā dzimušās /pers. E/ vecāki ir prasītāja /pers. A/ un atbildētājs /pers. B/ (*lietas 8., 9., 10.lapa*).

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 2.panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam, kā fiziski un intelektuāli nenobriedušai personai vajadzīga īpaša aizsardzība un gādība.

Šā likuma 10.pants paredz bērna tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību, katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte.

Vecāku pienākums apgādāt nepilngadīgu bērnu ir absolūts, un bērnam ir jānodrošina iespēja izglītoties, saņemt pienācīgu uzturu, medicīnisko aprūpi, mājokli, attīstīt savas fiziskās un intelektuālās spējas atbilstoši vecumam un interesēm.

Civillikuma 177.pants paredz, ka līdz pilngadības sasniegšanai (219.p.) bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas nodrošinot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam) (..).

Saskaņā ar Civillikuma 178.panta pirmo un otro daļu, kopā dzīvojoši vecāki aizgādību īsteno kopīgi. Ja vecāki dzīvo šķirti, vecāku kopīga aizgādība turpinās. Bērna aprūpi un uzraudzību īsteno tas no vecākiem, pie kura bērns dzīvo.

No prasības pieteikumā norādītā secināms, ka bērnu aprūpi īsteno prasītāja (*lietas 6.lapa*).

Civillikuma 179.pants nosaka, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu nebeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem (..).

Minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas

stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu (..).

No lietas materiāliem pievienotās Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras Informācijas pieprasījumu apstrādes daļas 2016.gada 5.septembra izziņas Nr.16/1685505, redzams, ka tiesas pieprasītā laika periodā par atbildētājam valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas nav reģistrētas (*lietas 20.lapa*).

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumiem Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam", valstī noteiktais minimālais uzturlīdzekļu apmērs bērnam līdz septiņu gadu vecumam ir 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, bet no septiņu līdz astoņpadsmit gadu vecuma sasniegšanai – 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Tā kā prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus bērnu uzturēšanai valstī noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā, līdz ar to, tiesa nevērtē atbildētāja spējas un finansiālās iespējās tos maksāt.

Uzturlīdzekļus minimālajā apmērā saviem bērniem ir jāspēj nodrošināt katram vecākam, neskatoties ne uz mazturību, ne trūcību, ne kādiem citiem apstākļiem, turklāt jāņem vērā, ka bērna intereses vienmēr būs prioritāras.

Atbilstoši 2015.gada 24.novembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.656 „Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu", valstī noteiktā minimālā darba alga no 2016.gada 1.janvāra ir 370 *euro* mēnesī, līdz ar to, minimālais uzturlīdzekļu apmērs, kas jānodrošina katram no vecākiem bērnam līdz 7 gadu vecumam ir 92,50 *euro* mēnesī, un no 7 gadu vecuma līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai ir 111 *euro* mēnesī.

Ņemot vērā minēto, no atbildētāja ir piedzenami uzturlīdzekļi bērnu – /pers. C/, /pers. D/ un /pers. E/ uzturam 92,50 *euro* mēnesī katram bērnam, bet ne mazāk kā 25% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz bērnu 7 gadu vecumam, un ne mazāk kā 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas no bērnu 7 gadu vecuma līdz pilngadībai.

Prasītāja prasības pieteikumā nav norādījusi, no kur laika vēlas, lai tiktu piedzīti uzturlīdzekļi.

Civilprocesa likuma 1.pants paredz, ka katrai fiziskai un juridiskai personai ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā. Prasītāja ir vērsusies savu aizskarto tiesību aizsardzībai tiesā ar prasības pieteikumu 2016.gada 30.augustā, un, ņemot vērā judikatūru (*skat. Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 29.augusta spriedumu lietā Nr.SKC-556*), uzturlīdzekļi piedzenami no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas – 2016.gada 30.augusta.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktu, pēc lietas dalībnieka lūguma tiesa spriedumā var noteikt, ka pilnīgi vai noteiktā daļā nekavējoties izpildāmi spriedumi par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturēšanai. Prasītāja prasības pieteikumā atsaukusies uz Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktu, no kā var prezumēt, ka prasītāja ir izteikusi lūgumu par sprieduma izpildi daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildīt nekavējoties, tādējādi, spriedumā nosakāms, ka tas daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Prasītāja, iesniedzot prasību par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam vai vecākam (..), saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu, no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos ir atbrīvota.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktu, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu prasības summa ir maksājumu kopsummas par vienu gadu.

Tā kā uzturlīdzekļu gada maksājumu summa ir 3330 *euro* (92,50 *euro*, kas ir uzturlīdzekļu apmērs mēnesī, reizināts ar 12, kas ir mēnešu skaits, reizināts ar trīs (par trīs bērniem), no atbildētāja piedzenamās valsts nodevas apmērs, saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta b) apakšpunktu, ir 367,94 *euro* (320,10 *euro* plus 4% no prasības summas, kas pārsniedz 2134 *euro*).

Turklāt, saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu, otro daļu, no atbildētāja piedzenami izdevumi, kas saistīti ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu to faktiskajā apmērā – 5,09 *euro* (*lietas 2.lapa*).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu (..), un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei (..).

Tiesa atzīst, ka atbildētājam nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš daļā par tiesas izdevumu piedziņu – 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 250.[25] pantu, 250.[27] pantu, tiesa

nosprieda

prasību apmierināt.

Sākot no 2016.gada 30.augusta piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus 2009.gada 17.novembrī dzimušās meitas /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam 92,50 EUR (deviņdesmit divus *euro* un 50 centus) mēnesī, bet ne mazāk kā 25% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz bērna septiņu gadu vecumam, un ne mazāk kā 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas no bērna septiņu gadu vecuma līdz pilngadībai.

Sākot no 2016.gada 30.augusta piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus 2012.gada 10.decembrī dzimušā dēla /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturam 92,50 EUR (deviņdesmit divus *euro* un 50 centus) mēnesī, bet ne mazāk kā 25% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz bērna septiņu gadu vecumam, un ne mazāk kā 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas no bērna septiņu gadu vecuma līdz pilngadībai.

Sākot no 2016.gada 30.augusta piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus 2015.gada 25.jūnijā dzimušās meitas /pers. E/, personas kods /personas kods/, uzturam 92,50 EUR (deviņdesmit divus *euro* un 50 centus) mēnesī, bet ne mazāk kā 25% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz bērna septiņu gadu vecumam, un ne mazāk kā 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas no bērna septiņu gadu vecuma līdz pilngadībai.

Noteikt, ka spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu 367,94 EUR (trīs simti sešdesmit septiņus *euro* un 94 centus), un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,09 EUR (piecus *euro* un 09 centus).

Noteikt /pers.B/ sprieduma labprātīgas izpildes termiņu daļā par tiesas izdevumu piedziņu 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas - 2016.gada 11.novembra, apelācijas sūdzību iesniedzot Aizkraukles rajona tiesā.

Tiesnese I.Silicka